YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

21 päivänä syyskuuta 1999 *

Asiassa C-392/96,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen pääneuvonantaja Richard Wainwright, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Irlanti, asiamiehenään Chief State Solicitor Michael A. Buckley, jota avustavat Philip O'Sullivan, SC, ja Niamh Hyland, BL, prosessiosoite Luxemburgissa Irlannin suurlähetystö, 28 route d'Arlon,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Irlanti ei ole noudattanut tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27 päivänä kesäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY (EYVL L 175, s. 40) ja erityisesti tämän direktiivin 12 artiklan sekä EY:n

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut kaikkia kyseisen direktiivin asianmukaisen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissochet sekä tuomarit J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, D. A. O. Edward ja L. Sevón (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: A. La Pergola,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan komission, asiamiehenään Richard B. Wainwright, ja Irlannin hallituksen, asiamiehinään James Connolly, SC, ja Niamh Hyland, 24.9.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset lausumat,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.12.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 5.12.1996 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Irlanti ei ole noudattanut tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27 päivänä kesäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY (EYVL L 175, s. 40; jäljempänä direktiivi) ja erityisesti tämän direktiivin 12 artiklan sekä perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut kaikkia kyseisen direktiivin asianmukaisen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä.

2 Komissio väittää Irlannin panneen virheellisesti täytäntöön direktiivin 4 artiklan 2 kohdan, liitteessä II olevien 1 kohdan b ja d alakohdan ja 2 kohdan a alakohdan, 2 artiklan 3 kohdan sekä 5 ja 7 artiklan.

3 Direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa täsmennetään arvioitavat hankkeet seuraavasti:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ennen luvan myöntämistä arvioidaan niiden hankkeiden vaikutukset, joilla etenkin laatunsa, kokonsa tai sijaintinsa vuoksi todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Tässä tarkoitetut hankkeet määritellään 4 artiklassa."

4 Tietyt hankkeet on arvioitava aina. Ne kuvataan direktiivin liitteessä I.

5 Muiden hankkeiden osalta 4 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Liitteessä II mainittuihin luokkiin kuuluvat hankkeet arvioidaan 5—10 artiklan mukaisesti, jos jäsenvaltiot toteavat niiden laadun sitä vaativan.

Tätä varten jäsenvaltiot voivat erityisesti määritellä, että tietyntyyppiset hankkeet on arvioitava tai niille on vahvistettava arviointiperusteet tai rajat, jotka ovat tarpeen päätettäessä, mitkä liitteessä II mainittuihin luokkiin kuuluvat hankkeet arvioidaan 5—10 artiklan mukaisesti."

6 Liitteessä II luetellaan tietyt hankkeet, joihin kuuluvat seuraavat:

"1. Maatalous

— —

b) Hankkeet viljelemättömän maan tai osaksi luonnontilassa olevien alueiden ottamiseksi voimaperäiseen maatalouskäyttöön

— —

d) Metsitys, mikäli se voi aiheuttaa haitallisia ekologisia muutoksia, ja maan raivaus sen käyttötarkoituksen muuttamiseksi

— —

2. Kaivannaisteollisuus

a) Turpeenotto

— — ".

7 Direktiivin 2 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot voivat poikkeustapauksissa olla kokonaan tai osittain soveltamatta tiettyyn hankkeeseen tämän direktiivin säännöksiä.

Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltioiden on:

a) tutkittava, onko jokin muu arviointimuoto sopiva ja pitäisikö näin kootun tiedon olla yleisön saatavilla;

b) asetettava vapauttamispäätöstä koskevat tiedot sekä päätöksen perustelut sen yleisön saataville, jota asia koskee;

c) annettava komissiolle tiedoksi ennen luvan myöntämistä tehdyn vapauttamispäätöksen perustelut ja liitettävä siihen, kun se on tarkoituksenmukaista, omille kansalaisille annetut tiedot.

Komissio välittää saamansa asiakirjat välittömästi muille jäsenvaltioille tiedoksi.

Komissio antaa vuosittain neuvostolle kertomuksen tämän kohdan soveltamisesta."

8 Direktiivin 3 artiklassa säädetään, että ympäristövaikutusten arvioinnilla tunnistetaan, kuvataan ja arvioidaan hankkeen suorat ja välilliset vaikutukset erityisesti ihmisiin, eläimiin ja kasveihin, maaperään, veteen, ilmaan, ilmastoon ja maisemaan sekä aineelliseen omaisuuteen ja kulttuuriperintöön.

9 Direktiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Niiden hankkeiden osalta, joiden ympäristövaikutukset on 4 artiklan mukaan arvioitava 5—10 artiklan mukaisesti, jäsenvaltioiden on toteutettava

tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hankkeen toteuttaja toimittaa asianmukaisessa muodossa liitteessä III tarkemmin määritellyt tiedot silloin, kun:

a) jäsenvaltiot pitävät tietoja tärkeinä lupamenettelyn kyseisessä vaiheessa sekä tietyn hankkeen tai hanketyypin erityisluonteen ja todennäköisesti vaikutuksen kohteena olevan ympäristön erikoispiirteiden vuoksi;

b) jäsenvaltiot katsovat, että hakija voidaan kohtuudella velvoittaa kokoamaan nämä tiedot ottaen huomioon muun muassa kulloisenkin tietämyksen ja kulloisetkin menetelmät.

2. Hankkeen toteuttajan 1 kohdan mukaisesti toimittamissa tiedoissa on oltava ainakin:

— kuvaus hankkeesta, joka sisältää tiedot hankkeen sijainnista, suunnitelmasta ja laajuudesta,

— kuvaus merkittävien haitallisten vaikutusten välttämiseksi, vähentämiseksi ja jos mahdollista parantamiseksi suoritetuista toimenpiteistä,

— tarvittavat tiedot hankkeen pääasiallisten, todennäköisten ympäristövaikutusten yksilöimiseksi ja arvioimiseksi,

— yhteenveto, joka ei ole tekninen, kohdissa 1—3 mainituista tiedoista.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, jos ne pitävät sitä tarpeellisena, että kaikki viranomaiset, joilla on asemansa vuoksi hallussaan olennaista tietoa, pitävät sen hankkeen toteuttajan saatavilla."

10 Direktiivin 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jos jäsenvaltio havaitsee, että tietyllä hankkeella on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia toisen jäsenvaltion alueella, tai jos jäsenvaltio, johon todennäköisesti kohdistuu merkittävä vaikutus, niin vaatii, sen jäsenvaltion, jonka alueella hanke aiotaan toteuttaa, on toimitettava 5 artiklan mukaisesti saadut tiedot toisille jäsenvaltioille samanaikaisesti kuin se saattaa ne omien kansalaistensa tietoon. Nämä tiedot ovat perustana jäsenvaltioiden kahdenvälisille, vastavuoroisuuden ja tasa-arvoisen kanssakäymisen pohjalta käytäville neuvotteluille."

11 Direktiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden oli toteutettava direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kolmen vuoden kuluessa direktiivin tiedoksi antamisesta. Koska direktiivi on annettu tiedoksi 3.7.1985, tämä määräaika päättyi 3.7.1988.

12 Komissio katsoi, ettei Irlanti ollut pannut direktiiviä asianmukaisesti täytäntöön, minkä vuoksi se lähetti 13.10.1989 ensimmäisen virallisen huomautuksen, jossa se väitti Irlannin panneen direktiivin 2 ja 4 artiklan riittämättömällä tavalla täytäntöön liitteissä I ja II tarkoitettujen hankkeiden osalta ja että 5—9 artiklan täytäntöönpano oli laiminlyöty.

13 Vastauksena kyseiseen viralliseen huomautukseen Irlanti toimitti komissiolle seuraavat kaksi säädöstä:

— vuoden 1989 säädöksen S.I. nro 349 eli *European Communities (Environmental Impact Assessment) Regulations*in (Euroopan yhteisöihin liittyvä ympäristövaikutusten arviointia koskeva säädös, jäljempänä säädös S.I. nro 349) ja

— vuoden 1990 säädöksen S.I. nro 25 eli *Local Government (Planning and Development) Regulations*in (paikallishallinnon suunnittelu- ja kehityssäädös, jäljempänä säädös S.I. nro 25).

14 Komissio katsoi kuitenkin, ettei kyseinen uusi lainsäädäntö vieläkään merkinnyt direktiivin asianmukaista täytäntöönpanoa, minkä vuoksi se lähetti Irlannille 7.11.1991 uuden virallisen huomautuksen.

15 Irlanti vastasi 12.5.1992 päivätyllä kirjeellään, että direktiivin säännöksiä oli käytännössä noudatettu.

16 Komissio oli tyytymätön saamaansa vastaukseen, minkä vuoksi se lähetti 28.4.1993 Irlannille perustellun lausunnon, jossa se väitti erityisesti, ettei Irlanti ollut

— pannut asianmukaisesti täytäntöön direktiivin 4 artiklan 2 kohtaa ja liitettä II,

— antanut asianmukaisia säännöksiä direktiivin 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista vapautuksista,

— määrittänyt asianmukaisesti tietoja, jotka hankkeen toteuttajan on toimitettava direktiivin 5 artiklan mukaisesti,

— määrittänyt asianmukaisesti tietoja, jotka on direktiivin 7 artiklan mukaisesti toimitettava toisille jäsenvaltioille.

17 Irlanti kiisti 20.8.1993 päivätyssä kirjeessään osan sitä vastaan esitetyistä väitteistä. Se toimitti tämän jälkeen 7.12.1994 päivätyllä kirjeellä komissiolle vuoden 1994 *Local Government (Planning and Development) Regulations*in ja vielä 7.5.1996 päivätyllä kirjeellä vuoden 1996 säädöksen S.I. nro 101 eli vuoden 1996 *European Communities (Environmental Impact Assessment) (Amendment) Regulations*in (jäljempänä säädös S.I. nro 101).

18 Komissio ja Irlanti lähettivät lisäksi perustellun lausunnon lähettämisen jälkeen toisilleen useita kirjeitä, jotka koskivat käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä oleviin hankeluokkiin liittyviä kanteluita, nimittäin kantelua P 95/4724, joka koskee erityisesti metsitystä Pettigo Plateaulla, ja kantelua P 95/4219, joka koskee turpeenottoa erityisesti Clonfinane Bogin alueella.

Direktiivin 4 artiklan 2 kohdan sekä liitteessä II olevien 1 kohdan b ja d alakohdan ja 2 kohdan a alakohdan rikkominen

19 Komissio väittää kanteessaan Irlannin panneen direktiivin 4 artiklan 2 kohdan virheellisesti täytäntöön vahvistamalla ehdottomat rajat liitteessä II olevien 1 kohdan b alakohdassa (viljelemättömän maan tai osaksi luonnontilassa olevien alueiden ottaminen voimaperäiseen maatalouskäyttöön) ja d alakohdassa (metsitys / maan raivaus) ja 2 kohdan a alakohdassa (turpeenotto) tarkoitetuille hankeluokille. Se, että rajat ovat ehdottomia, merkitsee sitä, ettei voida taata, että kaikkien niiden hankkeiden osalta, joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, suoritettaisiin ympäristövaikutusten arviointi, koska hankkeen osalta ei suoriteta ympäristövaikutusten arviointia silloin, kun hanke jää kyseisen rajan alapuolelle sen muista ominaisuuksista riippumatta. Direktiivin 4 artiklan

2 kohdassa asetetaan kuitenkin velvoite ottaa huomioon hankkeen kaikki ominaisuudet eikä ainoastaan kokoa tai tehokkuutta. Direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa viitataan myös hankkeen laatuun ja sijaintiin kyseisen hankkeen mahdollisia merkittäviä ympäristövaikutuksia koskevina arviointiperusteina. Tämä päätelmä vastaa komission mukaan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-133/94, komissio vastaan Belgia, 2.5.1996 antamaa tuomiota (Kok. 1996, s. I-2323) ja asiassa C-72/95, Kraaijeveld ym., 24.10.1996 antamaa tuomiota (Kok. 1996, s. I-5403).

20 Komission mukaan hankkeilla, jotka eivät ylitä vahvistettuja rajoja, voi kuitenkin olla merkittäviä ympäristövaikutuksia. Kaksi tekijää ovat tältä osin tärkeitä.

21 Ensimmäinen tekijä on se, että hankkeilla, jotka eivät ylitä vahvistettuja rajoja, saatetaan vahingoittaa tiettyjä poikkeuksellisen herkkiä tai arvokkaita alueita. Tämä on asianlaita luonnon säilyttämisen kannalta arvokkaiksi ja tärkeiksi todettujen alueiden ja sellaisten alueiden osalta, joilla on erityistä arkeologista tai geomorfologista merkitystä.

22 Toinen tekijä on se, ettei lainsäädännössä oteta huomioon hankkeiden yhteisvaikutusta. Näin ollen useilla erillisillä hankkeilla, joista yksikään ei ylitä vahvistettua rajaa ja joiden osalta ei sen vuoksi edellytetä ympäristövaikutusten arviointia, voi yhdessä olla merkittäviä ympäristövaikutuksia.

23 Komissio katsoo, että vahvistamalla ehdottomat rajat liitteessä II olevien 1 kohdan b alakohdassa (viljelemättömän maan tai osaksi luonnontilassa olevien alueiden ottaminen voimaperäiseen maatalouskäyttöön) ja d alakohdassa (metsitys / maan raivaus) ja 2 kohdan a alakohdassa (turpeenotto) tarkoitetuille hankeluokille rikotaan direktiivin 4 artiklan 2 kohtaa ensimmäisen ja/tai toisen tekijän perusteella. Komissio esittää joukon esimerkkejä hankkeista, joilla todennäköisesti on tai on ollut merkittäviä ympäristövaikutuksia mutta joiden osalta ei ole suoritettu minkäänlaista ympäristövaikutusten arviointia sen takia, että kyseiset rajat ovat ehdottomia.

24 Direktiivin liitteessä II olevan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen viljelemättömän maan tai osaksi luonnontilassa olevien alueiden ottamista voimaperäiseen maatalouskäyttöön koskevien hankkeiden osalta komissio riitauttaa 100 hehtaarin rajan, joka on vahvistettu säädöksen S.I. nro 349 24 §:ssä ja kyseisen säädöksen liitteessä I olevan II osan 1(a) kohdassa ja muussa sellaisessa Irlannin lainsäädännössä, jolla direktiivi on pantu täytäntöön. Komissio toteaa tältä osin, että 60 000 hehtaaria Länsi-Irlannissa sijaitsevista osaksi luonnontilassa olevista alueista on osoitettu lampaiden voimaperäiseen laiduntamiseen ja että kyseiset alueet kärsivät vakavasta kasvukunnon heikkenemisestä. Komission mukaan lammaskannan lisäämisestä olisi pitänyt suorittaa ympäristövaikutusten arviointi, koska maankäytön voimaperäisyys voidaan määrittää käyttämällä perusteena lampaiden lukumäärää hehtaaria kohden. Direktiivissä määritellään komission mukaan lisäksi sana "hanke" laajasti siten, että se kattaa myös avoimeen maastoon "kajoamisen", kuten lampaiden laiduntamisen. Tämäntyyppisellä hankkeella on huomattavia ympäristövaikutuksia, koska se merkitsee viljelemättömän maan tai osaksi luonnontilassa olevien alueiden kulumista sellaisen liikalaiduntamisen takia, joka johtaa maaperän kasvukunnon heikkenemiseen ja eroosioon.

25 Direktiivin liitteessä II olevan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetun metsityksen osalta komissio riitauttaa erityisesti säädöksellä S.I. nro 101 asetetun 70 hehtaarin rajan. Kyseisen säännöksen mukaan ympäristövaikutusten arviointi on metsityksen yhteydessä suoritettava ainoastaan silloin kun kyseinen alue joko yksinään tai yhdessä sellaisen sen vieressä sijaitsevan alueen kanssa, jonka hakija itse on metsittänyt tai joka on metsitetty hänen puolestaan kolmen edeltäneen vuoden aikana, on metsitetyltä yhteispinta-alaltaan yli 70 hehtaaria.

26 Komissio korostaa, että metsityshankkeilla voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia, vaikka ne jäisivät 70 hehtaarin rajan alapuolelle.

27 Komissio vetoaa tältä osin metsityksen aiheuttamaan vesistöjen happamoitumiseen ja rehevöitymiseen. Komissio viittaa selvitykseen *The trophic status of Lough Conn, An investigation into the causes of recent accelerated eutrophication* (McGarrigle and others on behalf of the Lough Conn Committee, published by Mayo County Council in association with Environmental Protection Agency, Central Fisheries Board, North Western Fisheries Board, Teagasc, Bord na Mona, Department of Agriculture and Department of Marine, December 1993) sekä

tutkimukseen *A Study of the Effects of Stream Hydrology and Water Quality in Forested Catchments on Fish and Invertebrates* (tunnetaan nimellä "Aquafor report").

28 Komissio toteaa lisäksi, ettei Irlannin lainsäädännössä ole otettu huomioon merkittäviä ympäristövaikutuksia, joita metsityshankkeilla voi olla aktiivisilla peittosuoalueilla. Niiltä osin kuin metsitys merkitsee maan muokkaamista, ojitusta, lannoitteiden käyttöä ja kasvillisuuden radikaalia muuttamista, sillä muutetaan soiden ekosysteemiä niin perusteellisesti, että se tosiasiassa tuhoutuu. Komissio viittaa tältä osin julkaisuun *Birds, bogs and forestry, The peatlands of Caithness and Sutherland* (Strout, Reeds and others, Nature Conservancy Council, UK), jossa tarkastellaan metsityksen vaikutuksia peittosoihin.

29 Komissio viittaa esimerkkinä Dunragh Loughsissa ja Pettigo Plateaulla suoritettuihin metsityksiin, jotka on saatettu sen tietoon kantelulla P 95/4724. Kyseiset alueet ovat Irlannin viranomaisten laatimassa luettelossa luonnonperintöön kuuluvista alueista (Natural Heritage Areas). Erityisesti Pettigo Plateau on laaja, koskematon peittosuo (noin 2 097 hehtaaria), jolla on suuri tieteellinen merkitys ja joka on yksi niistä alueista, joista komissio ja National Parks and Wildlife Service tekivät 28.12.1995 sopimuksen ympäristöalan rahoitusvälineen perustamisesta (Life) 21 päivänä toukokuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1973/92 (EYVL L 206, s. 1) mukaisesti. Osa kyseisestä tasangosta (619,2 hehtaaria) on luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY (EYVL L 103, s. 1) nojalla luokiteltu erityissuojelualueeksi. Kyseessä on lisäksi valtion rajat ylittävä alue, sillä kyseinen tasanko ulottuu Fermanaghin kreivikuntaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa, joka esittää tasangon alueellaan sijaitsevan osan luokittelemista erityissuojelualueeksi direktiivin 79/409/ETY mukaisesti ja erityisten suojelutoimien alueeksi luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21 päivänä toukokuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (EYVL L 206, s. 7) mukaisesti. Metsityshankkeilla voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia Yhdistyneen kuningaskunnan puolella sijaitsevaan osaan tasangosta, koska istutuksilla voi olla erittäin kielteinen vaikutus soiden hydrologiaan rajan molemmin puolin. Kyseisen alueen merkityksestä huolimatta siellä on tehty istutuksia, joista osaa on tuettu julkisin varoin ja joista yksikään ei ole ylittänyt vahvistettua rajaa.

30 Komissio myöntää, että säädös S.I. nro 101 on parannus aikaisempaan lainsäädäntöön verrattuna, koska siinä on alennettu raja 200 hehtaarista 70 hehtaariin. Suojelu on kuitenkin vieläkin riittämätöntä, koska periaatteessa luonnonperintöön kuuluvaksi alueeksi esitetty koko alue voidaan metsittää ilman, että edellytettäisiin ympäristövaikutusten arviointia silloin kun useat hankkeiden toteuttajat suorittavat metsitykset eikä kukaan heistä ylitä 70 hehtaarin rajaa kolmessa vuodessa. Komission mukaan Irlannin lainsäädännössä ei riittävästi oteta huomioon hankkeiden yhteisvaikutusta.

31 Direktiivin liitteessä II olevan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetun maan raivauksen sen käyttötarkoituksen muuttamiseksi osalta komissio riitauttaa Irlannin lainsäädännössä vahvistetun 100 hehtaarin rajan (säädöksen S.I. nro 349 24 § ja kyseisen säädöksen liitteessä I olevan II osan 2(c)(ii) kohta ja muu sellainen Irlannin lainsäädäntö, jolla direktiivi on pantu täytäntöön; kyseinen raja on säilytetty uusimmassa laissa eli säädöksessä S.I. nro 101).

32 Komissio katsoo, että Irlannin lainsäädännössä ei taata, että merkittävät ympäristövaikutukset arvioidaan etukäteen sellaisten maanraivaushankkeiden osalta, joita ympäristövaikutusten arviointia koskeva velvoite ei koske niiden koon takia, mutta joilla yhdessä tarkasteltuina on kuitenkin todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia.

33 Komissio viittaa tältä osin maanraivaustöihin, joita on tehty Burrenin alueella, joka on laaja kalkkikivikerrostuma-alue Claren kreivikunnassa ja joka on erityisen merkittävä eläimistönsä, kasvistonsa ja luonnonmaisemiensa takia sekä jossa on paljon arkeologisia jäänteitä. Komission mukaan Heritage Council huolestui kyseisten maanraivaustöiden yhteisvaikutuksista, ja sen pyynnöstä vuonna 1996 laaditusta selvityksestä, jonka otsikko on "A survey of recent reclamation in the Burren", ilmenee, että kyseisellä alueella on 59 "uutta" maanraivausaluetta, joista 31:tä aluetta, yhteispinta-alaltaan 256 hehtaaria, on esitetty luonnonperintöön kuuluviksi alueiksi. Tehtyihin toimenpiteisiin kuuluu kalkkikivikerrostumien porrastamista maansiirtokoneilla, pensaiden raivausta (pähkinäpensaat ovat ominaisia kyseiselle elinympäristölle) sekä raivatun maan siirrostamista ja maanparannustöitä. Kertomuksesta ilmenee myös, että lukuisia arkeologisia ja historiallisia jäänteitä, kuten pyhiä kaivoja ja muinaisia kiinteistörakennelmia, on tuhoutunut.

34 Direktiivin liitteessä II olevan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen turpeenottohankkeiden osalta komissio riitauttaa 50 hehtaarin rajan, joka on vahvistettu säädöksen S.I. nro 349 24 §:ssä ja liitteessä I olevan II osan 2(a) kohdassa ja muussa sellaisessa Irlannin lainsäädännössä, jolla direktiivi on pantu täytäntöön.

35 Komissio toteaa, että lietteen poistaminen edellyttää ojitusta, joka merkitsee turpeen muodostavien kasvien kuivattamista. Kasvisto muuttuu siten, että rahkasammalten ja sammalten hallitsema kasvisto vaihtuu kasvistoksi, jota hallitsevat kuivat turvelajikkeet, ennen kuin puut valtaavat suon. Vedenpinnan laskeminen pienentää suon tilavuutta, jolloin suon kallistuminen lisää veden virtaamista, mikä pahentaa kuivumisilmiötä entisestään. Turpeenotolla on näin ollen merkittäviä ja peruuttamattomia ympäristövaikutuksia.

36 Komissio viittaa esimerkkinä Tipperaryn kreivikunnassa sijaitsevaan Ballyduff-Clonfinane Bogiin, jota se on tarkastellut lähemmin kantelun P 95/4219 yhteydessä. Kyseisellä alueella, joka on kooltaan noin 312 hehtaaria, on kaksi suota eli Ballyduff ja Clonfinane (187 hehtaaria). National Parks and Wildlife Servicen vuonna 1983 tekemän tutkimuksen jälkeen kyseinen alue sai tieteellisesti merkittävän alueen (Area of Scientific Interest, ASI) aseman. Irlannin valtiovarainministerille vuonna 1990 laaditun selvityksen perusteella alueen piti olla osa kohosoista muodostuvien luonnonpuistojen verkostoa. Vuonna 1995 aluetta esitettiin luonnonperintöön kuuluvaksi alueeksi. Alue oli myös yksi niistä alueista, joista komissio ja National Parks and Wildlife Service tekivät 28.12.1995 sopimuksen asetuksen N:o 1973/92 mukaisesti. Alue hyötyi myös koheesiorahastoista 29.7.1996 tehdystä komission päätöksestä K(96) 2113, jossa myönnetään 344 000 ecua soiden säilyttämiseen. Tästä huolimatta Clonfinanessa aloitettiin vuonna 1994 turpeenottohanke ilman, että ympäristövaikutusten arviointia edellytettiin, sillä alue, jonka hanke kattoi, oli alle 50 hehtaarin rajan. Kun vuonna 1996 nousi esille kysymys ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeellisuudesta, hanke kattoi jo suuremman alueen kuin 50 hehtaaria.

37 Komissio vertaa soiden osalta sovellettavaa rajaa (50 hehtaaria) rajaan, jota sovelletaan kivien, soran, hiekan ja saven ottoon (5 hehtaaria), ottaen huomioon sen, että viimeksi mainitussa tapauksessa vaikutusten arviointia edellytetään pinta-alaltaan alle 5 hehtaarin kokoisilla alueilla, jos toimivaltainen paikallisvi-

ranomainen katsoo, että merkittävät ympäristövaikutukset ovat todennäköisiä (säädöksen S.I. nro 349 24 ja liitteessä I olevan II osan 2 kohta sekä säädöksen S.I. nro 25 4 §:n 1 momentti ja 6 §:n 1 momentti). Soiden osalta sovellettava ehdoton raja estää komission mukaan käytännössä kaiken arvioinnin siitä, onko tietyllä hankkeella mahdollisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia.

38 Komissio muistuttaa, että on olemassa ainakin 49 turvetta tuottavaa yhtiötä ja että uusien turpeenottolaitteiden käyttöönotto on muuttanut pienimuotoista turpeenottoelinkeinoa siten, että yksityisten tuottajien ottaman turpeen määrä on kasvanut huomattavasti vuodesta 1980 lähtien. Komissio korostaa, että se, ettei yhdenkään turpeenottohankkeen osalta ole suoritettu ympäristövaikutusten arviointia huolimatta luonnonsuojelun kannalta aiheutuneista jatkuvista vakavista menetyksistä, osoittaa, että Irlannin soveltama raja on sellainen, ettei direktiivillä ole mitään vaikutusta ympäristönsuojelun kannalta tärkeisiin soihin.

39 Irlanti väittää puolustuksessaan, ettei hankkeiden yhteisvaikutusta koskevaa väitettä voida ottaa tutkittavaksi, koska sitä ei ole esitetty oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn kuluessa eikä myöskään perustellussa lausunnossa. Irlanti väittää myös, että kanteluita, joihin komissio viittaa, ei voida hyväksyä todistusaineistoksi, koska niitä ei mainita perustellussa lausunnossa ja koska niiden osalta on käynnissä erilliset tutkimukset.

40 Irlanti toteaa yleisesti, ettei komissio ole osoittanut, että rajoja olisi todellisuudessa käytetty väärin hyväksi yhteishankkeilla. Se korostaa tältä osin, että tällaisen väärinkäytön teoreettinen mahdollisuus ei tee rajojen käyttöä lainvastaiseksi, koska niiden käytöstä säädetään direktiivissä ja se on hyväksytty kahdessa asiassa, jotka yhteisöjen tuomioistuin on ratkaissut (em. asioissa komissio v. Belgia ja Kraaijeveld ym. annetut tuomiot). Velvoitteesta ottaa huomioon hankkeiden yhteisvaikutukset on säädetty vasta direktiivin 85/337/ETY muuttamisesta 3.3.1997 annetussa neuvoston direktiivissä 97/11/EY (EYVL L 73, s. 5).

41 Direktiivin liitteessä II olevan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen viljelemättömän maan tai osaksi luonnontilassa olevien alueiden ottamista voimape-

räiseen maatalouskäyttöön koskevien hankkeiden osalta Irlanti kiistää sen, että lampaiden laiduntaminen, sellaisena kuin sitä harjoitetaan sen alueella, olisi voimaperäistä maatalouden harjoittamista ja voitaisiin katsoa direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuksi hankkeeksi. Irlannin mukaan kyseessä ei ole kyseisessä säännöksessä tarkoitettu kajoaminen luonnonympäristöön tai maisemaan, ja olisi järjetöntä esittää, että lampaiden kasvattaja olisi velvollinen pyytämään lupaa etukäteen aina kun hän haluaa lisätä niiden lampaiden lukumäärää, jotka voivat laiduntaa tietyllä alueella. Tämä olisi erityisen hankalaa siitäkin syystä, että suuri osa lampaiden laiduntamiseen käytetyistä alueista on yhteismaita, jotka kuuluvat yhdessä useille kasvattajille, joilla kaikilla on oikeus laiduntaa siellä lampaitaan.

42 Irlanti katsoo, ettei direktiivin tarkoituksena ole koskaan ollut kattaa tiettyjä maatalouden muotoja, kuten lampaiden kasvattamista laajoilla maa-alueilla, ja ettei direktiivi sovellu tällaisiin käytäntöihin erityisesti sen takia, että ympäristövaikutusten arvioinnin aiheuttamat kustannukset ovat liian suuret kasvattajien tuloihin nähden. Ympäristönsuojelua sitä vastoin koskee ohjelma, josta säädetään ympäristönsuojelun vaatimusten ja maaseutuympäristön hoidon vaatimusten kanssa sopusointuisista maatalouden tuotantomenetelmistä 30 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2078/92 (EYVL L 215, s. 85), joka on pantu täytäntöön asetuksen N:o 2078/92 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 24.4.1996 annetulla komission asetuksella N:o 746/96 (EYVL L 102, s. 19). Jo yli 15 prosenttia irlantilaisista kasvattajista osallistuu Irlannin mukaan kyseiseen maaseutuympäristön suojeluohjelmaan, jonka tarkoituksena on se, etteivät kasvattajat harjoita voimaperäistä lampaankasvatusta maillaan, ja maatalousministeriö on tehnyt komissiolle ehdotuksia, jotka kuuluvat osana maataloutta, maaseudun kehittämistä ja metsänhoitoa koskevaan toimintaohjelmaan, vuosina 1994—1999 Irlantia koskevan yhteisön tukikehyksen perusteella; ehdotusten tarkoituksena on se, että turmeltuneilla alueilla toimivilla kasvattajilla on oikeus 1.1.1998 alkaen lampaiden/emälampaiden lukumäärän perusteella maksettavaan tukeen ainoastaan sillä edellytyksellä, että he osallistuvat maaseutuympäristön suojeluohjelmaan.

43 Metsityksiä koskevan väitteen osalta Irlanti toteaa, ettei komissio ole esittänyt mitään objektiivisesti todennettavissa olevaa näyttöä siitä, että vahvistettua rajaa pienemmillä hankkeilla olisi ollut merkittäviä vaikutuksia vesistöihin. Irlannin mukaan komissio ei ole liittänyt kannekirjelmäänsä Lough Conn- ja Aquaforselvityksiä, joihin se viittaa ja joista toinen ei sitä paitsi ole vielä lopullinen.

44 Irlanti kiistää lisäksi, että olisi esitetty todisteita siitä, että soiden metsityshankkeilla olisi ollut merkittäviä ympäristövaikutuksia. Soilla toteutettiin lisäksi vain harvoja metsänhoitohankkeita tukijärjestelmässä tuottavuudelle asetettujen vähimmäisvaatimusten takia ja sen takia, että soiden puuntuotto hehtaaria kohden on pienempi kuin muiden maalajien.

45 Irlanti väittää lisäksi, että komissio on esittänyt epätäsmällisesti Pettigo Plateauta koskevat ongelmat. Metsitys on itse asiassa suoritettu ainoastaan hyvin pienellä pinta-alalla, eikä sen osalta näin ollen ollut tarpeen käydä neuvotteluja Ison-Britannian viranomaisten kanssa direktiivin 7 artiklan nojalla. Lisäksi se osa Pettigoa, joka on luokiteltu erityissuojelualueeksi direktiivin 79/409/ETY nojalla, kuuluu National Parks and Wildlife Servicelle, eikä metsitys ole vaikuttanut siihen. Vasta sen jälkeen kun metsitystä koskeva tuki oli myönnetty, National Parks and Wildlife Service esitti alueen luokittelemista luonnonperintöön kuuluvaksi alueeksi tietämättä, että siellä piti suorittaa metsitystä. Kyseisessä kantelussa esitetyt väitteet koskivat joka tapauksessa ainoastaan järjestelmän hallinnointia eikä sitä, miten Irlanti on pannut täytäntöön direktiivin 4 artiklan 2 kohdan tai liitteen II.

46 Direktiivin liitteessä II olevan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetun maan raivauksen osalta Irlanti toteaa, että komissio on esittänyt esimerkkinä ainoastaan Burrenin alueen, joka on alueena ainoa lajissaan. Komissio tukeutuu julkaisemattomaan ja epätäydelliseen tutkimukseen eikä yksilöi suoritettuja maanraivaustöitä. Tutkimuksessa, johon komissio viittaa, tarkastellaan lisäksi pelkästään aluetta (noin 250 hehtaaria), joka ei ole merkityksellinen Burrenin alueen koko pinta-alan (noin 30 000 hehtaaria) vuoksi. Irlanti katsoo näiden seikkojen perusteella, ettei komissio ole Irlannin osalta suorittanut raivaushankkeiden kokonaisarviointia, kuten edellä mainitussa asiassa Kraaijeveld ym. annetussa tuomiossa edellytetään.

47 Irlanti esittää tämän saman väitteen direktiivin liitteessä II olevan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen turpeenottohankkeiden osalta ja arvostelee komissiota siitä, että se on esittänyt ainoastaan yhden esimerkin rajan alittavasta turpeenottohankkeesta, josta on väitetty olleen merkittäviä ympäristövaikutuksia.

48 Irlanti väittää myös, että komission väitteet koskevat ainoastaan turpeenottoa soilla, joilla on merkitystä suojelun kannalta. Tältä osin on toteutettu lainsäädännöllisiä ja hallinnollisia toimenpiteitä niiden suojelemiseksi eli *Habitats Regulations* (elinympäristölaki) ja alueiden luokitteleminen luonnonperintöön kuuluviksi alueiksi. Kantelu, joka koskee turpeenottoa Ballyduff-Clonfinane Bogin alueella, osoittaa ainoastaan suojelutoimenpiteiden tarpeen. Irlanti myöntää, että se olisi voinut vahvistaa erilaiset rajat mutta että se ei katsonut sitä tarpeelliseksi, koska erityissuojelualueista oli perustettu *Habitats Regulations*in mukaisesti.

49 Niiden soiden osalta, joihin ei sovelleta *Habitats Regulations*ia, Irlanti perustelee 50 hehtaarin rajan siten, että sillä pyritään erottamaan kaupallisiin tarkoituksiin tehtävä turpeenotto, jolla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia, muihin tarkoituksiin suoritettavasta turpeenotosta, joka on perinteinen osa Irlannin maaseutuelämää. Irlanti väittää, ettei direktiiviä ole tulkittava siten, että siinä edellytettäisiin ympäristövaikutuksia koskevaa arviointia pienimuotoisen, muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin suoritettavan turpeenoton osalta. Ympäristövaikutusten arvioinnin edellyttäminen pinta-alaltaan hyvin pienten soiden osalta estäisi turpeenoton sen takia, että kyseisen arvioinnin kustannukset olisivat liian suuret suhteessa turpeenotosta saatavaan todennäköiseen hyötyyn. Direktiivin tällainen tulkinta merkitsisi sitä, että erityisesti tilanomistajilta ja vuokraviljelijöiltä evättäisiin heidän perinteinen oikeutensa leikata turvetta soilta omiin tarpeisiinsa.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

50 Aluksi on tarkasteltava Irlannin esittämää perustetta, jonka mukaan hankkeiden yhteisvaikutusta koskevaa väitettä ei voida ottaa tutkittavaksi sen takia, ettei siihen ole vedottu oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä eikä etenkään perustellussa lausunnossa.

51 Tältä osin on muistettava, että oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tarkoituksena on toisaalta antaa asianomaiselle jäsenvaltiolle tilaisuus noudattaa yhteisön oikeuden mukaisia velvoitteitaan ja toisaalta puolustautua tehokkaasti komission esittämiä väitteitä vastaan. Perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla nostetun kanteen kohde rajataan näin ollen kyseisessä määräyksessä tarkoitetussa oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä. Näin ollen kanne voi perustua ainoastaan perustellussa lausunnossa esitettyihin väitteisiin (ks. mm. asia C-206/96, komissio v. Luxemburg, tuomio 11.6.1998, Kok. 1998, s. I-3401, 13 kohta).

52 Tässä tapauksessa oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn aikana puolin ja toisin lähetettyjen asiakirjojen tarkastelusta ilmenee, että vaikka komissio ei nimenomaisesti käyttänyt sanamuotoa "hankkeiden yhteisvaikutus", se kuitenkin tarkoitti tätä kysymystä rajojen määrittelemistä koskevan yleisemmän ongelmakokonaisuuden osana ja totesi nimenomaisesti, että hankkeen toteuttaja voi välttää ympäristövaikutuksia koskevan arvioinnin pilkkomalla yhden alkuperäisen hankkeen useisiin hankkeisiin, joista yksikään ei ylitä rajaa.

53 Näin ollen ei voida katsoa, ettei oikeudenkäyntiä edeltävä menettely olisi antanut Irlannille mahdollisuutta esittää tehokkaasti puolustautumisperusteitaan hankkeiden yhteisvaikutuksia koskevaa väitettä vastaan.

54 Irlanti esittää puolustuksekseen myös perusteen, jonka mukaan komissio ei voi käyttää jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä osoittavana näyttönä kanteluita, joita ei ole mainittu perustellussa lausunnossa, koska ne ovat saapuneet kyseisen lausunnon jälkeen, ja joiden osalta on käynnissä erilliset tutkimukset.

55 Kyseinen peruste liittyy kuitenkin kokonaisvaltaisesti tarkasteltavaan kysymykseen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä osoittavasta näytöstä.

56 Irlanti kiistää sen, että komissio olisi osoittanut rajoja käytetyn todellisuudessa väärin. Irlannin mukaan tällainen näyttö on tarpeen, jotta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen voidaan osoittaa.

57 Komissio toteaa tähän, että ehdottomien rajojen käyttö nimenomaan merkitsee jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä ja että riittää, että komissio esittää sellaisen näytön, joka osoittaa, että tällainen käyttö voi aiheuttaa sen, että sellaisten hankkeiden osalta, joilla voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia, ei ole suoritettu ympäristövaikutuksia koskevaa arviointia sen takia, että ne ovat jääneet laissa vahvistettun rajan alapuolelle. Komissio lisää, että olisi direktiivin ennaltaehkäisevyyden vastaista vaatia jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen käsittelyssä näyttöä ympäristölle aiheutuneesta vakavasta vahingosta sen osoittamiseksi, että täytäntöönpano on ollut riittämätöntä. Komissio korostaa vielä lopuksi sitä, kuinka vaikeata sen on esittää konkreettista näyttöä rajojen alapuolelle jäävien hankkeiden osalta.

58 Tältä osin on todettava, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen, josta komissio syyttää Irlantia, perustuu direktiivin 4 artiklan 2 kohdan virheelliseen täytäntöönpanoon siten, että Irlanti käyttää rajoja tavalla, joka aiheuttaa sen, että tietyn hankkeen kaikkia ominaisuuksia ei oteta huomioon määritettäessä sitä, onko kyseisen hankkeen osalta suoritettava ympäristövaikutusten arviointi. Tietyt hankkeet, joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, voivat näin ollen jäädä arviointivelvoitteen ulkopuolelle sen takia, etteivät ne saavuta vahvistettuja rajoja.

59 Tästä seuraa, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen perustuu tapaan, jolla direktiivi on saatettu osaksi Irlannin lainsäädäntöä, eikä kyseisen täytäntöönpanolainsäädännön soveltamisen konkreettiseen lopputulokseen.

60 Sen näyttämiseksi, että direktiivin täytäntöönpano on ollut riittämätöntä tai puutteellista, ei ole tarpeen osoittaa kansallisen täytäntöönpanolainsäädännön todellisia vaikutuksia. Täytäntöönpanon riittämättömyys tai virheellisyys perustuu kyseisen lainsäädännön tekstiin.

61 Mikään ei näin ollen estä komissiota osoittamasta kyseistä virheellisyyttä tai puutteellisuutta odottamatta sitä, että täytäntöönpanolaista on vahingollisia vaikutuksia.

62 Päinvastainen tulkinta olisi tässä tapauksessa perusteeton siitäkin syystä, että direktiivi on annettu osana yhteisön ympäristöpolitiikkaa, jonka tavoitteena on, kuten direktiivin ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan, estää saasteiden ja haittojen muodostuminen niiden alkulähteillä pikemminkin kuin yrittää torjua niiden vaikutuksia myöhemmin.

63 Tästä seuraa, että sillä, että näyttö, jota komissio on esittänyt kanteensa tueksi, koostuu ainoastaan kanteluista, joita ei ole vielä tutkittu, ei ole merkitystä.

64 Rajoja koskevan komission väitteen osalta on muistettava, että vaikka 4 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa annetaankin jäsenvaltioille harkintavaltaa täsmentää tietyt hankeryhmät, joiden ympäristövaikutukset on arvioitava, tai vahvistaa arviointiperusteita ja/tai rajoja, 2 artiklan 1 kohdassa rajoitetaan kuitenkin tätä valtaa, koska siinä asetetaan velvoite arvioida sellaisten hankkeiden ympäristövaikutukset, joilla etenkin laatunsa, kokonsa tai sijaintinsa vuoksi todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (em. asia Kraaijeveld ym., tuomion 50 kohta).

65 Näin ollen jäsenvaltio, joka vahvistaa arviointiperusteet ja/tai rajat ottaen huomioon ainoastaan hankkeiden koon mutta ei niiden laatua tai sijaintia, ylittää direktiivin 2 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan nojalla sille kuuluvan harkintavallan rajat.

66 Kooltaan vähäiselläkin hankkeella voi itse asiassa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia, jos hanke sijaitsee alueella, jossa direktiivin 3 artiklassa mainitut

tekijät, kuten eläimet ja kasvit, maaperä, vesi, ilmasto tai kulttuuriperintö eivät kestä vähäisiäkään muutoksia.

67 Hankkeella voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia myös silloin kun se koostaan riippumatta saattaa laatunsa vuoksi muuttaa kyseisiä ympäristötekijöitä olennaisesti tai peruuttamattomasti.

68 Osoittaakseen, että Irlanti on tältä osin jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan, komissio on esittänyt useita vakuuttavia esimerkkejä hankkeista, joita on tarkasteltu yksinomaan niiden koon puolesta, mutta joilla on laatunsa tai sijaintinsa vuoksi kuitenkin todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia.

69 Huomattavin esimerkki on metsitys, koska silloin kun sitä suoritetaan aktiivisilla peittosuoalueilla, se merkitsee laatunsa ja sijaintinsa vuoksi soiden ekosysteemin tuhoutumista sekä sellaisten alkuperäisten ja harvinaisten biotooppien menettämistä, joilla on suuri tieteellinen merkitys. Tällaisena se voi myös aiheuttaa vesistöjen happamoitumista ja rehevöitymistä.

70 Oli kuitenkin tarpeen ja mahdollista ottaa huomioon sellaiset seikat kuin hankkeiden laatu ja sijainti, esimerkiksi vahvistamalla useita rajoja, jotka vaihtelevat hankkeiden koon mukaan ja joita sovelletaan hankkeen laadun tai sijainnin mukaan.

71 Tältä osin on pidettävä perusteettomana Irlannin selitystä, jonka mukaan muu ympäristönsuojelua koskeva lainsäädäntö, kuten *Habitats Regulations*, tekisi tarpeettomaksi velvollisuuden arvioida ympäristön kannalta herkillä alueilla suoritettavia metsitys-, maanraivaus- tai turpeenottohankkeita. Direktiivissä ei

nimittäin mitenkään suljeta sen soveltamisalan ulkopuolelle alueita, joita suojellaan muulta kannalta muiden yhteisölähtöisten säännösten mukaisesti.

72 Tästä seuraa, että koska Irlanti on vahvistanut rajat ottaen huomioon ainoastaan direktiivin liitteessä II olevien 1 kohdan d alakohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen hankkeiden koon mutta ei niiden laatua tai sijaintia, se on ylittänyt direktiivin 2 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan nojalla sille kuuluvan harkintavallan rajat.

73 Hankkeiden yhteisvaikutuksen osalta on todettava, että 4 artiklan 2 kohdassa mainittujen arviointiperusteiden ja/tai rajojen tarkoituksena on helpottaa tietyille hankkeille luonteenomaisten, konkreettisten ominaisuuksien arviointia, jotta voitaisiin määritellä, kuuluuko hanke arviointivelvoitteen piiriin, eikä se, että tietyt jäsenvaltion alueella mahdollisesti toteutettavat hankeluokat, jotka on lueteltu liitteessä II, kokonaisuudessaan etukäteen välttyisivät tältä velvoitteelta (em. asia komissio v. Belgia, tuomion 42 kohta; em. asia Kraaijeveld ym., tuomion 51 kohta ja asia C-301/95, komissio v. Saksa, tuomio 22.10.1998, Kok. 1998, s. I-6135, 45 kohta).

74 Kysymystä siitä, onko jäsenvaltio ylittänyt harkintavaltansa vahvistaessaan tällaiset arviointiperusteet ja/tai rajat, ei voida ratkaista yhdelle ainoalle hankkeelle luonteenomaisten piirteiden perusteella, vaan ratkaisu riippuu jäsenvaltion alueella mahdollisten, samanlaatuisten hankkeiden ominaisuuksien kokonaisarvioinnista (em. asia Kraaijeveld ym., tuomion 52 kohta).

75 Näin ollen jäsenvaltio, joka vahvistaa arviointiperusteet ja/tai rajat sellaisiksi, että käytännössä kaikki tietyntyyppiset hankkeet jäävät ympäristövaikutusten arviointia koskevan velvoitteen ulkopuolelle, ylittää direktiivin 2 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan nojalla sille kuuluvan harkintavallan rajat, paitsi jos kokonaisarvioinnin perusteella voidaan katsoa, että millään näistä hankkeista ei todennäköisesti ole merkittäviä ympäristövaikutuksia (ks. vastaavasti em. asia Kraaijeveld ym., tuomion 53 kohta).

76 Tilanne olisi tällainen sellaisen jäsenvaltion osalta, joka tyytyisi vahvistamaan hankkeiden kokoa koskevan arviointiperusteen varmistumatta toisaalta siitä, ettei säännöstön tarkoitus jää toteutumatta siksi, että hankkeita pilkotaan. Sillä, ettei hankkeiden yhteisvaikutuksia oteta huomioon, on käytännössä se lopputulos, että kaikki tietyntyyppiset hankkeet jäävät ympäristövaikutusten arviointia koskevan velvoitteen ulkopuolelle, vaikka niillä yhdessä olisi todennäköisesti direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja merkittäviä ympäristövaikutuksia.

77 Osoittaakseen, että Irlanti on tältä osin jättänyt noudattamatta sille kuuluvia jäsenyysvelvoitteita, komissio on myös esittänyt erilaisia esimerkkejä niistä vaikutuksista, joita Irlannin lainsäädännöllä on siksi, että se on laadittu sillä tavoin kuin se on.

78 Irlanti ei siten ole kiistänyt sitä, ettei yhdenkään direktiivin liitteessä II olevan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun turpeenottohankkeen osalta ole suoritettu ympäristövaikutusten arviointia, vaikka pienimuotoinen turpeenotto on koneellistunut, teollistunut ja muuttunut huomattavasti voimaperäisemmäksi, mikä merkitsee luonnonsuojelun kannalta tärkeiden suoalueiden jatkuvaa häviämistä.

79 Direktiivin liitteessä II olevan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetun metsityksen osalta on todettava, että metsityshankkeita, joita kannustetaan myöntämällä tukia, voidaan toteuttaa lähekkäin ilman, että niiden osalta tutkitaan ollenkaan ympäristövaikutuksia, jos useat hankkeiden toteuttajat suorittavat ne eikä kukaan heistä ylitä 70 hehtaarin rajaa kolmessa vuodessa.

80 Komissio on myös viitannut esimerkkinä direktiivin liitteessä II olevan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuun maan raivaukseen, jonka osalta Irlannin lainsäädännössä ei oteta huomioon hankkeiden yhteisvaikutusta. Ei ole myöskään kiistetty sitä, että Burrenin alueella on toteutettu lukuisia maanraivaushankkeita ilman, että olisi ollenkaan arvioitu ympäristövaikutuksia, vaikka kyse on merkitykseltään kiistattoman tärkeästä alueesta. Alueelle ominaiset kalkkikivikerrostumat samoin kuin kasvillisuus ja arkeologiset jäänteet on tuhottu tilan tekemiseksi laidunmaille. Kyseisillä toimenpiteillä oli yhdessä arvioituina todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia.

81 Erityisesti lampaiden kasvattamisen osalta, jota myös kannustetaan myöntämällä tukia, komissio on osoittanut, että kyseinen toiminta on kehittynyt hallitsemattomalla tavalla, millä voi olla haitallisia vaikutuksia ympäristöön. Komissio ei kuitenkaan ole osoittanut sitä, että lampaiden kasvatus, sellaisena kuin sitä harjoitetaan Irlannissa, olisi direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu hanke.

82 Edellä esitetystä seuraa, että vahvistamalla rajat direktiivin liitteessä II olevien 1 kohdan d alakohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuille hankeluokille varmistumatta toisaalta siitä, ettei säännöstön tarkoitus jää toteutumatta siksi, että hankkeita pilkotaan, Irlanti on ylittänyt direktiivin 2 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan nojalla sille kuuluvan harkintavallan rajat.

83 Näin ollen väite, joka koskee direktiivin 4 artiklan 2 kohdan rikkomista direktiivin liitteessä II olevien 1 kohdan d alakohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen hankeluokkien osalta, on perusteltu.

Direktiivin 2 artiklan 3 kohdan rikkominen

84 Komissio toteaa, että säädöksessä S.I. nro 349 säädetään poikkeusmenettelystä, jonka mukaan toimivaltainen ministeri voi sallia, ettei tietystä hankkeesta tarvitse tehdä ympäristövaikutusten arviointia, jos hän katsoo, että poikkeukselliset olosuhteet oikeuttavat tämän. Kyseinen säännös ei komission mukaan ole yhteensopiva direktiivin kanssa, koska asianomainen ministeri ei toisaalta ole velvollinen harkitsemaan sitä, olisiko jokin muu arviointimuoto sopiva ja pitäisikö näin kootun tiedon olla yleisön saatavilla, ja toisaalta hänen ei ole annettava asiaa komissiolle tiedoksi.

85 Irlanti ilmoitti suullisessa käsittelyssä, että asiantilaa muuttavaa lainsäädäntöä oli juuri annettu.

86 On kuitenkin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaista, että kansalliseen lainsäädäntöön tehdyillä muutoksilla ei ole merkitystä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen kohteena olevan asian ratkaisun kannalta, jos muutoksia ei ole pantu täytäntöön perustellussa lausunnossa asetetussa määräajassa (ks. mm. asia C-123/94, komissio v. Kreikka, tuomio 1.6.1995, Kok. 1995, s. I-1457, 7 kohta).

87 Näin ollen on todettava, että väite, joka koskee direktiivin 2 artiklan 3 kohdan rikkomista, on perusteltu.

Direktiivin 5 artiklan rikkominen

88 Komissio katsoo, ettei direktiivin 5 artiklaa ole pantu riittävällä tavalla täytäntöön Irlannin lainsäädännössä, koska siinä ei säädetä millään tavoin sen arvioimisesta, onko se, että hankkeen toteuttajalta pyydetään liitteessä III mainittuja tietoja, asiaankuuluvaa tai kohtuullista. Säädöksen S.I. nro 349 2 §:n 5 momentissa säädetään ainoastaan, että kyseiset tiedot voivat olla osa ympäristövaikutusten arviointia.

89 Irlanti ilmoitti suullisessa käsittelyssä, että asiantilaa muuttavaa lainsäädäntöä oli juuri annettu.

90 Tämän tuomion 86 kohdassa mainitun syyn perusteella on todettava, että komission väite, joka koskee direktiivin 5 artiklan rikkomista, on perusteltu.

Direktiivin 7 artiklan rikkominen

91 Komissio toteaa, että direktiivin 7 artikla on ilmeisesti pantu täytäntöön säädöksen S.I. nro 25 17 §:llä niiden hankkeiden osalta, joihin edellytetään lupaa vuosien 1963—1983 *Irish Local Government (Planning and Development) Act*ien nojalla. Kyseisessä säännöksessä säädetään menettelystä, jota noudattaen paikallisviranomaisten on ilmoitettava Irlannin ympäristöministerille hakemuksesta, jolla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia toisen jäsenvaltion alueella. Tämän jälkeen ministeri voi vaatia paikallisviranomaisia toimittamaan hänelle tarpeellisiksi katsomansa tiedot ja asiakirjat.

92 Komissio katsoo kuitenkin, ettei kyseinen säännös ole riittävä toimenpide direktiivin 7 artiklan täytäntöön panemiseksi, koska ministerillä ei ole nimenomaista velvollisuutta toimittaa tietoja toiselle jäsenvaltiolle. Ministerillä ei sitä paitsi ole valtaa vaatia tietoja paikallisviranomaisilta silloin kun toinen jäsenvaltio on pyytänyt, että sille annettaisiin tietoja asiasta.

93 Irlanti on kirjallisessa käsittelyssä korostanut, että se oli aikeissa selkeyttää lainsäädäntöään ja että asiantilan muuttavaa lainsäädäntöä laadittiin parhaillaan. Se on myös suullisessa käsittelyssä todennut, että Pohjois-Irlantia koskevat sopimukset mahdollistaisivat tulevaisuudessa paremman yhteydenpidon Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa.

94 Tämän tuomion 86 kohdassa mainitun syyn perusteella on todettava, että komission väite, joka koskee direktiivin 7 artiklan rikkomista, on perusteltu.

95 Edellä esitetystä seuraa, että Irlanti ei ole noudattanut direktiivin mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut direktiivin 4 artiklan 2 kohdan asianmukaisen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä liitteessä II olevien 1 kohdan d alakohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen hankeluokkien osalta ja koska se ei ole pannut täytäntöön direktiivin 2 artiklan 3 kohtaa, 5 artiklaa ja 7 artiklaa. Muilta osin kanne hylätään.

Oikeudenkäyntikulut

96 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Komissio on vaatinut Irlannin velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska Irlanti on pääosin hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Irlanti ei ole noudattanut tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27 päivänä kesäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut direktiivin 4 artiklan 2 kohdan asianmukaisen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä liitteessä II olevien 1 kohdan d alakohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen hankeluokkien osalta ja koska se ei ole pannut täytäntöön 2 artiklan 3 kohtaa, 5 artiklaa ja 7 artiklaa.**

2) **Kanne hylätään muilta osin.**

3) **Irlanti velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Puissochet Moitinho de Almeida Gulmann

Edward Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 21 päivänä syyskuuta 1999.

R. Grass J.-P. Puissochet

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja